«Βιο-αιρέσεις» με το μανδύα της οικολογίας (Ελένη Ανδρουλάκη)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 7 Φεβρουαρίου, 2008

(ΠΗΓΗ: Ιερά Μητρόπολη Γλυφάδας)

Οταν ο Θεός έβαλε τον άνθρωπο στον Παράδεισο, του έδωσε την εντολή να καλλιεργεί και να προστατεύει το περιβάλλον. «Και έλαβε Κύριος ο Θεός τον άνθρωπον, ον έπλασε, και έθετο αυτόν εν τω παραδείσω της τρυφής, εργάζεσθαι αυτόν και φυλάσσειν». Ποιός θα μπορούσε να είναι αντίθετος με την προστασία του περιβάλλοντος και την οικολογική ευαισθησία, όταν αυτή είναι όντως οικολογική ευαισθησία; Ποιός θα μπορούσε να αρνηθεί το απλό, το φυσικό, το οικολογικό; Αλλά και ποιός ευφυής άνθρωπος θα μπορούσε να δεχτεί μπλεγμένες φιλοσοφίες ενδεδυμένες με το μανδύα του «φυσικού, του βιολογικού, του οικολογικού»;

Η εξέλιξη της γεωργίας

Ευλογημένο από το Θεό έργο είναι και η καλλιέργεια της γης, όταν φυσικά γίνεται όπως πρέπει, σωστά και χωρίς μεταφυσικές προεκτάσεις. Διότι τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε μία μετάλλαξη -και- της γεωργίας. Ήταν στις αρχές του 20ου αιώνα που ξεκίνησε «η ανάπτυξη διαφόρων εναλλακτικών μεθόδων γεωργικής παραγωγής» (01). Εμφανίστηκε τότε η οικολογική γεωργία, η οποία εξελίχθηκε σε 3 κύριες κατευθύνσεις (02): α) την «**οργανική**» γεωργία που αναπτύχθηκε στην Αγγλία από τον Sir Howard β) τη «**βιολογική**» γεωργία που αναπτύχθηκε στην Ελβετία από τους Hans Rusch και H.Muller και γ) τη «**βιοδυναμική**» γεωργία που εμφανίστηκε στη Γερμανία με την ώθηση και τις αρχές του αποκρυφιστή Rudolf Steiner (Ρούντολφ Στάινερ), του ιδρυτή της ανθρωποσοφίας. Παράλληλα, παρουσιάστηκε και η «**φυσική**» γεωργία, η μέθοδος που ανέπτυξε ο Ιάπωνας Masanubo Fukuoka (03), που δεν είναι τίποτα άλλο από «ένας βουδιστικός τρόπος καλλιέργειας ο οποίος προέρχεται από τη φιλοσοφία του “τίποτε“ και επιστρέφει σε μία φυσική κατάσταση “μη-δράσης“ (04). Οι διδασκαλίες του βουδιστή δασκάλου Fukuoka έχουν χαρακτηριστεί «πνευματικός οδηγός που χρησιμοποιεί την καλλιέργεια (ή την κηπουρική ή τη γεωργία) ως μονοπάτι που μπορεί να οδηγήσει στη φώτιση» (05). Η γεωργία, δηλαδή, στο σύστημα αυτό γίνεται πνευματικό μονοπάτι και ο καλλιεργητής διδάσκεται ότι πρέπει να γίνει «ένα» με τη φύση, ταυτιζόμενος με τα

σπαρτά και εξαφανίζοντας το «εγώ» του (06).

Η βιοδυναμική γεωργία και η πορεία της

Οι βιοδυναμικές καλλιέργειες ξεκίνησαν από ένα γεωργικό σεμινάριο που έδωσε το 1924 ο Rudolf Steiner. Σύμφωνα με τις αποκρυφιστικές διδασκαλίες του Steiner, στις οποίες στηρίχθηκε η βιοδυναμική προσέγγιση, «το αγρόκτημα θεωρείται ένας ζωντανός οργανισμός και ο γεωργός-παραγωγός αποτελεί την ψυχή του αγροκτήματος που ανακυκλώνει τα οργανικά υλικά και εναρμονίζει τα μερικά με το όλον. Επιδιώκει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αυτονομία και ζωτικότητα σε όλα τα επιμέρους. Το φυτό θεωρείται ένα δίπολο μεταξύ ουρανού και Γης και δέχεται τόσο επιρροές από την Γη, όσο και από όλο το Σύμπαν και δεν μπορεί να εξεταστεί αποσπασμένο από το όλον» (07). «Λαμβάνονται υπ’ όψιν όλες κατά το δυνατόν οι συσχετίσεις μέσα στη φύση, ακόμη κι αυτές που δεν μελετούνται από την βιολογία και γενικά τις συνήθεις φυσικές επιστήμες, όπως π.χ. **επιρροές από το Σύμπαν** και ψυχικές-πνευματικές επιρροές» (08). Η βιοδυναμική γεωργία «παίρνει υπόψη της και κοσμικούς παράγοντες, π.χ. φάσεις της σελήνης, επιδράσεις πλανητών κτλ» (09). Σε αντίθεση με την επονομαζόμενη «συμβατική γεωργία», «στη βιοδυναμική γεωργία χρησιμοποιούνται όχι μόνο φυσικά υλικά, αλλά και αφανείς δυνάμεις της Γης και του Σύμπαντος» (10) -έχουμε λοιπόν να κάνουμε με μία **«συμπαντική» γεωργία**, όπου επιδρούν «συμπαντικές» ενέργειες και δυνάμεις- με στόχο, όπως ισχυρίζονται, «την εξυγίανση Γης, του πλανήτη Γη, και του ανθρώπου» (11).
Ο Steiner «πίστευε ότι το χώμα περιέχει την ουσία της ζωής και πρέπει να το περιποιούμαστε με διάφορα παρασκευάσματα ώστε να εμπλουτιστεί η ζωτική του δύναμη» (12). Ετσι, εκτός από τη συμμόρφωση με «τους πλανητικούς ρυθμούς, τις κοσμικές δυνάμεις και τους αστρολογικούς κύκλους», «για την αποφυγή ασθενειών χρησιμοποιούνται **ομοιοπαθητικά ραντίσματα**, έτσι ώστε να έχουμε **συντονισμό** των ρυθμών της φύσης με εκείνους των φυτών και της γης. Βιοδυναμικά παρασκευάσματα προστίθενται στο σωρό του φυσικού λιπάσματος, έτσι ώστε να κατευθυνθεί το χώνεμά τους ευνοϊκά για την καλλιέργεια» (13). Να πούμε εδώ ότι τα βιοδυναμικά προϊόντα στο εξωτερικό φέρουν μαζί με την επισήμανση «προϊόν βιολογικής γεωργίας» και το σήμα **Demeter**. Η Demeter International είναι πιστοποιητικός οργανισμός των προϊόντων βιοδυναμικής γεωργίας. Μάλιστα, το Νοέμβριο του 2007 ιδρύθηκε και στην Ελλάδα «Σύλλογος προώθησης της βιοδυναμικής γεωργίας για την παραγωγή προϊόντων ποιότητας Demeter» (14).
Στην Ελλάδα δραστηριοποιείται επίσης «ομάδα φίλων της βιοδυναμικής και ομοιοδυναμικής γεωργίας». Η **ομοιοδυναμική** γεωργία, η οποία αναπτύχθηκε από τον Enzo Nastati και προωθείται από το Ιταλικό ινστιτούτο Eureka, αποτελεί εξέλιξη της βιοδυναμικής, που συνίσταται στην «πιο ολοκληρωμένη και έγκυρη εφαρμογή της ομοιοπαθητικής στα φυτά και τη γεωργία» (15). Η ομάδα «φίλων της βιοδυναμικής και ομοιοδυναμικής γεωργίας» διοργανώνει σεμινάρια με θέματα: βιοδυναμικής και

ομοιοδυναμικής γεωργίας/αμπελουργίας/μελισσοκομίας, σεμινάρια συσχετισμού φυτών με πλανήτες, ανθρωποσοφικής ζωγραφικής και «εσωτερικής ανάγνωσης των Ευαγγελίων». Όλα αυτά διαφημίζονται και από τα «Γραφεία παροχής γεωργικών συμβουλών». Μέλη της ομάδας δίνουν σχετικές ομιλίες σε όλη την Ελλάδα και συγγράφουν βιβλία για λογαριασμό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Οι εν λόγω μέθοδοι εναλλακτικής γεωργίας κτλ διδάσκονται, φυσικά, και σε διάφορες σχολές εναλλακτικών σπουδών. Το Δεκέμβριο του 2007 διοργανώθηκε από το «Σύλλογο για τη Βιοδυναμική Γεωργία και την ποιότητα Demeter», στο Χαλάνδρι Αττικής, σεμινάριο με θέμα «εισαγωγή στην ανθρωποσοφία και στη βιοδυναμική γεωργία».

Η ανθρωποσοφία και οι εφαρμογές της

Η ανθρωποσοφία, η οποία αποτελεί τη βάση της βιοδυναμικής γεωργίας, είναι μια φιλοσοφία που έχει χαρακτηριστεί **ασυμβίβαστη με την ορθόδοξη πίστη** και ζωή (16). Πράγματι, η ανθρωποσοφία, που ιδρύθηκε από τον Steiner το 1912-1913, είναι μια καθαρά αντιχριστιανική κίνηση. Βασικό πιστεύω της ανθρωποσοφίας ή «πνευματικής επιστήμης» -όπως αλλιώς αυτοσυστήνεται- είναι ότι δεν υπάρχει προσωπικός Θεός, αλλά ένα απρόσωπο πνεύμα. Η κίνηση ερμηνεύει την Αγία Γραφή αποκρυφιστικά και κηρύττει ότι η εποχή του «εξωτερικού χριστιανισμού» παρήλθε και ότι θα πρέπει να περάσουμε στην εποχή του «εσωτερικού χριστιανισμού», όπως τον διδάσκει η ανθρωποσοφία (17). Για τους ανθρωποσοφιστές, ο άνθρωπος αποτελείται από 3 μη-υλικά σώματα: το αιθέριο σώμα, το αστρικό σώμα και το «Εγώ» ή πνευματικό σώμα. Εν ολίγοις, οι απόψεις του Steiner ορίζονται ως «μορφή νεοπαγανισμού με αποκρυφιστικές και ανατολικοθρησκευτικές επιρροές ενσωματωμένες σε ένα διανοητικό σύστημα που δίνει έμφαση στην αισθητική και τη δημιουργικότητα» (18).

Η ανθρωποσοφία έχει πολλές πρακτικές εφαρμογές σήμερα:

Α) στην παιδαγωγική **(τα σχολεία Steiner ή Waldorf)**

Β) στη «θεραπευτική» παιδαγωγική, για παιδιά και ενήλικες με ειδικές ανάγκες (π.χ. η **κοινότητα Camphill** (19). Επίσης, στην Ελλάδα η «**Εστία Αγιος Νικόλαος**» για νοητικά υστερούντες, στο Γαλαξείδι, υποστηρίζει ότι το μοντέλο λειτουργίας της «είναι ανάλογο με αυτό των Camphill Communities» (20). Στην «Εστία Αγιος Νικόλαος» εφαρμόζεται «θεραπευτική» ζωγραφική και «βιορυθμικό μασάζ» (21), το οποίο αποτελεί ανθρωποσοφική πρακτική που αναπτύχθηκε από τη συνεργάτιδα του Steiner, Ita Wegman, τη δεκαετία του 1920 (22). Ακόμα, στοιχεία ανθρωποσοφίας έχει και η μέθοδος νευρολειτουργικής αναδιοργάνωσης **Πάντοβαν**)

Γ) στην τέχνη («θεραπευτική» ή ανθρωποσοφική ζωγραφική, γλυπτική, θέατρο)

Δ) στη γεωργία (βιοδυναμική γεωργία)

Ε) στην ιατρική και φαρμακολογία (ανθρωποσοφική «ιατρική», ανθρωποσοφικά φάρμακα). Ενδεικτικό παράδειγμα εδώ ίσως αποτελεί η **εταιρεία Weleda** η οποία, όπως διαβάζουμε στην ιστοσελίδα της, «ιδρύθηκε στην Ελβετία το 1921 από την Ita Wegman και τον Rudolf Steiner» (23). Τα προϊόντα της (φάρμακα, προϊόντα παιδικής προστασίας, προϊόντα περιποίησης σώματος κ.α.), που διακινούνται σε βιολογικά καταστήματα και φαρμακεία στο εξωτερικό και την Ελλάδα, είναι ομοιοπαθητικά, βιοδυναμικά και ανθρωποσοφικά (24). «Η Weleda φτιάχνει ένα ευρύ φάσμα ανθρωποσοφικών φαρμάκων, όπως επίσης βοτάνων και ομοιοπαθητικών συνταγών και προϊόντα περιποίησης σώματος, όλα σύμφωνα με τις Αρχές του Στάινερ» (25). «Στη Weleda καλλιεργούμε τα συστατικά μας βιοδυναμικά» και «ένας μεγάλος αριθμός των φαρμάκων Weleda είναι ανθρωποσοφικά» (26).

«Ενεργειακά» προϊόντα και συστήματα

Ολη αυτή η φιλοσοφία, «η άλλη οικολογία», γίνεται πηγή έμπνευσης για πλήθος παρασκευασμάτων, προϊόντων και συστημάτων που διατείνονται ότι επιφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής, βελτίωσης της υγείας, της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και θεραπεία ανθρώπων, ζώων, φυτών και ολόκληρου του πλανήτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το «**ενεργειακό σύστημα Plocher**», «οικολογικά παρασκευάσματα που έλκουν ευνοϊκές ενέργειες για τις καλλιέργειες και τα προϊόντα». Το σύστημα διαφημίζεται ως «πλήρης σειρά προϊόντων φυτοπροστασίας, βελτίωσης εδάφους, φυσικής λίπανσης, ενίσχυσης του ανοσοποιητικού συστήματος και φυσικής αντιβίωσης». Από την ιστοσελίδα τους πληροφορούμαστε ότι τα «ενεργειακά» προϊόντα Plocher αντιμετωπίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα με **ολιστικό** τρόπο, αντιμετωπίζοντας τις αιτίες και όχι τα συμπτώματα». Τι σημαίνει αυτό; Η εξήγηση ακολουθεί: η ενεργειακή συσκευή Plocher χρησιμοποιεί «την κοσμική ενέργεια, η οποία είναι γνωστή... ως αιθέρας, οργόνη, πράνα, τσι...**Με τη συσκευή του Plocher η κοσμική ενέργεια συγκεντρώνεται και χρησιμοποιείται** για να αντιγράψει τις ιδιότητες μιας ή περισσοτέρων ουσιών σε άλλες ουσίες. Λειτουργεί σαν ένα φωτοαντιγραφικό, όπου τη θέση της ενέργειας της δέσμης του λέιζερ παίρνει η συγκεντρωμένη κοσμική ενέργεια... Τα "φωτοαντίγραφα", που διαθέτουν τα χαρακτηριστικά των αντιγραμμένων ουσιών, είναι τα τελικά προϊόντα, τα λεγόμενα "υλικά-φορείς", που πωλούνται από την Εταιρία μας. Τα υλικά αυτά, όταν υποστούν επεξεργασία από την συσκευή Plocher... λειτουργούν σαν συσσωρευτές και πομποί της συγκεντρωμένης κοσμικής ενέργειας [και] εκπέμπουν τα αντιγραμμένα χαρακτηριστικά στο περιβάλλον» (27). Η διαδικασία αυτή, που ακολουθεί τη «συσσώρευση ενέργειας από το διάστημα», ονομάζεται «μετάδοση πληροφορίας». Πόσο επιστημονικά είναι όλα αυτά; Με αυτόν τον τρόπο λειτουργίας (28) το σύστημα εφαρμόζεται στο σπίτι, στον κήπο, στο

αγρόκτημα, «στα φυτά, στο έδαφος, στην οικολογική γεωργία, σε κτηνοτροφικές μονάδες, για βιολογικούς καθαρισμούς, για καθαρισμούς μολυσμένων λιμνών, επεξεργασία πόσιμου νερού κτλ» (29).

Προς μια οικολογία του μέλλοντος

Το κίνημα της «Νέας Εποχής» προσλαμβάνει, διαποτίζει και αλλοιώνει σταδιακά όλους τους επιστημονικούς κλάδους. Έτσι προέκυψε «η νέα ιατρική», «η νέα παιδεία», «η νέα φυσική», «η νέα ψυχολογία», «η νέα βιολογία», «η νέα οικολογία». Αποκτήσαμε, λένε, «ολιστική κατανόηση» της επιστήμης, του ανθρώπου, του περιβάλλοντος και αυτό δεν είναι τίποτε άλλο από τη νεο-εποχίτικη θεώρηση που διαστρέφει καθετί καλό και καθετί επιστημονικό. Η οικολογία του μέλλοντος περιλαμβάνει νέες φιλοσοφικές δομές-προτάσεις ζωής: μεταξύ αυτών εξέχουσα θέση κατέχουν **η βαθιά οικολογία, η permaculture** («μόνιμη καλλιέργεια») και **η οικοψυχολογία**.

Η βαθιά οικολογία (deep ecology), σύλληψη του Νορβηγού φιλοσόφου Arne Naess, παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1972 σε ένα συνέδριο για το μέλλον του τρίτου κόσμου, όπου ο Naess έκανε μια αναδρομή στο οικολογικό κίνημα, αλλά με μια «νέα ηθική» (30). Με ρίζες στο **Βουδισμό και τον Ταοϊσμό**, η βαθιά οικολογία υπερτονίζει την αξία κάθε μη-ανθρώπινου πλάσματος, οικοσυστήματος και διαδικασίας της φύσης και θεωρεί τον άνθρωπο «απλό μέλος της βιοκοινότητας» που έχει την ίδια αξία με τα ζώα, τα φυτά κτλ (31). Ο Naess έθεσε τις βάσεις ενός κινήματος που στηρίζεται στον **οικοκεντρισμό** και την ανάγκη για «αυτοπραγμάτωση» μέσω ταύτισης με την οικόσφαιρα (32).

Η **permaculture** («μόνιμη καλλιέργεια και πολιτισμός») ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970 από τους Αυστραλούς Bill Mollison και David Holmgren. Η λέξη permaculture αποτελεί σύντμηση των αγγλικών λέξεων “permanent agriculture” (μόνιμη καλλιέργεια) και “permanent culture” (μόνιμος πολιτισμός). Πρόκειται για ένα «ολιστικό» σύστημα παραγωγής τροφής, χρήσης της γης και σχεδιασμού κοινοτήτων, το οποίο έχει σαφείς φιλοσοφικο-θρησκευτικές προεκτάσεις. Η αρχική ιδέα της permaculture ενσωμάτωσε στοιχεία της φυσικής γεωργίας του Fukuoka, ενώ στη συνέχεια επεκτάθηκε τόσο ώστε η γεωργία να αποτελεί πια μόνο ένα μικρό μέρος της (33). Η permaculture αποτελεί μια **ολιστική προσέγγιση με μυστικιστικές προεκτάσεις** που εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς της ζωής: ενσωματώνει, μεταξύ πολλών άλλων, βιοδυναμική γεωργία, οικοχωριά, ολιστική «ιατρική», γιόγκα και άλλες συναφείς πρακτικές, ανθρωποσοφική εκπαίδευση κ.α. (34) Σήμερα υπάρχουν 4000 permaculture projects σε όλο τον κόσμο και πολλοί ενδιαφερόμενοι επισκέπτονται τις ζούγκλες της Χαβάης, όπου εκπαιδεύονται από ειδικούς που προσπαθούν να «θεραπεύσουν» τον πλανήτη, ακολουθώντας το μονοπάτι της ένωσης

με τη φύση, μέσω γιόγκα, τάι τσι και μυστικιστικών διαδικασιών (35). Οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους στο Διεθνές Ινστιτούτο Permaculture στην Αυστραλία.

Η οικοψυχολογία, σύνθεση οικολογίας, ψυχολογίας και ανατολικής θρησκευτικότητας, δίνει έμφαση στο «μονοπάτι της πνευματικής ανάπτυξης» (36). Η οικοψυχολογία έχει τις ρίζες της στη **βουδιστική ψυχολογία και σε διάφορες μυστικιστικές παραδόσεις** (37). «Στρέφεται σε παραδοσιακές θεραπευτικές τεχνικές των πρωτόγονων ανθρώπων, στο μυστικισμό της φύσης …και στις αρχές της βαθιάς οικολογίας» (38) και κάνει χρήση πρωτόγονων τεχνικών και τελετουργικών «ώστε να δημιουργηθεί ένα εναλλακτικό υποστηρικτικό πλαίσιο θεραπείας» (39). Είναι ένας νέος κλάδος της οικολογίας που εμφανίστηκε στα μέσα του 20ου αιώνα και ένας νέος κλάδος ψυχολογίας που προτείνει νέες ψυχολογικές θεωρίες και «προσεγγίζει θεωρητικές απόψεις και πρακτικές εφαρμογές …θρησκευτικές, τελετουργικές και σαμανιστικές» (40), «χρησιμοποιώντας τεχνικές δανεισμένες από τον αιρετικό ως τώρα για την επιστήμη μυστικισμό» (41). Οι οικοψυχολόγοι εφαρμόζουν τη λεγόμενη «**οικοθεραπεία**» (ecotherapy) (42), που στοχεύει, βουδιστικώς προσανατολισμένη, να καταργήσει την ύπαρξη ξεχωριστού εαυτού και, με τη χρήση της φύσης ως θεραπευτικού εργαλείου, να επιφέρει -υποτίθεται- τη θεραπεία του ταλαιπωρημένου σύγχρονου ανθρώπου. Το βασικό της δόγμα είναι ότι η Γη είναι μια «συλλογική οντότητα», μέρος της οποίας είναι και ο άνθρωπος, ο οποίος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ξεχωριστή ύπαρξη ούτε ως ανώτερος από τη φύση. Η γνωστή νεοποχίτικη θέση ότι «τα πάντα είναι ένα» είναι η βάση όλης της «νέας οικολογίας» και για να θεραπευτεί ο άνθρωπος θα πρέπει πρωτίστως να «εμβαθύνει τη σχέση του με το φυσικό κόσμο».
Από όλα αυτά εύκολα καταλήγει κανείς και στον **οικοπαγανισμό** –τη σύζευξη της οικολογίας με τον παγανισμό- αφού μάλιστα στις περισσότερες παγανιστικές παραδόσεις η φύση εξυψώνεται ευλαβικά και ο οικολογικός ακτιβισμός συχνά θεωρείται ως θρησκευτικό καθήκον.

Νέες δομές

Τα τελευταία χρόνια ένας νέος τρόπος οργάνωσης του κοινωνικού βίου άρχισε να αναφύεται: τα **οικολογικά χωριά και οι εναλλακτικές κοινότητες**. Οι θεωρίες της permaculture και της βαθιάς οικολογίας έχουν αποτελέσει το μοντέλο για πολλές από τις οικοκοινότητες, οι οποίες κινούνται πλέον σε οργανωμένα δίκτυα. Οι οικοκοινότητες είναι συνήθως τόποι όπου η οικολογική διαβίωση συνδέεται με ανατολικο-θρησκευτικά πιστεύω και συναφείς αποκρυφιστικές πρακτικές.
Ένα μικρό παράδειγμα από την Ελλάδα είναι **η εναλλακτική κοινότητα Πελίτι**, η οποία ξεκίνησε το 1995 ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρία και είναι σήμερα «μία

από τις σημαντικότερες μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Ελλάδα» με στόχους «τη συλλογή, διατήρηση και διάδοση των ντόπιων ποικιλιών, την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος και τη δημιουργία μιας εναλλακτικής κοινότητας» (43). «Η εναλλακτική κοινότητα Πελίτι έχει δημιουργήσει πανελλαδικό δίκτυο περισσοτέρων από 100 αγροκτημάτων στα οποία καλλιεργούνται, διατηρούνται και ανταλλάσσονται παραδοσιακές ποικιλίες» (44). Οι καλλιέργειες είναι συμβατικές, παραδοσιακές, αλλά και «**ομοιοδυναμικές**» και «**φυσικές**» (μέθοδος Fukuoka) (45). Πάρα πολλά μέλη της κοινότητας Πελίτι διαφημίζουν ότι δίνουν **ρέικι**. Άλλα μέλη ασκούν και προωθούν και άλλες εναλλακτικές/αποκρυφιστικές «θεραπείες» όπως ρεφλεξολογία, σιάτσου, βελονισμό, γιόγκα, χοροθεραπεία και «ολιστική» παιδαγωγική. Στην τελευταία Πανελλαδική γιορτή τους -το 2007- προσκεκλημένος ομιλητής από το εξωτερικό εισήγαγε για πρώτη φορά στην Ελλάδα την προσέγγιση permaculture.
Ένα δεύτερο παράδειγμα από το εξωτερικό αποτελεί η κοινότητα Findhorn στη Σκωτία, η οποία ιδρύθηκε από το μέντιουμ Ellen Caddy (46). Εκεί «τα πνεύματα της φύσης δίδουν οδηγίες για την καλλιέργεια των λαχανικών» και η οικολογία παντρεύεται με τον πνευματισμό.

Συμπερασματικά

Καλή η οικολογία όταν είναι όντως οικολογία και όχι όχημα αιρέσεων. Καλή η οικολογία όταν δεν τίθεται υπεράνω του Θεού και δεν υπερβαίνει τη σχέση μας με Αυτόν. Καλή η οικολογία όταν είναι πραγματική οικολογία. Και πραγματική οικολογία δεν υπάρχει ποτέ ξεκομμένη από την αγάπη στο Θεό. Αλλιώς είναι ή υποκρισία ή ψευδαίσθηση. Η αγάπη στο Θεό μας οδηγεί στην ταπείνωση που φέρνει την αγάπη για τον άνθρωπο, τη συνετή χρήση των αγαθών και το σεβασμό για το περιβάλλον. Και τότε η καρδιά μας δεν νοιάζεται απλώς για το περιβάλλον. Αληθινά «καίγεται για όλη την κτίση».

Παραπομπές:

(01) www.dionet.gr/history_bio.htm
(02) ένθ. ανωτέρω
(03) βλ. περιοδικό «ΔΙΑΛΟΓΟΣ», τεύχη 23 και 48
(04) http://fukuokafarmingol.info/fover.html
(05) ένθ. ανωτ.
(06) ένθ. ανωτ.
(07) www.panbio.gr/book01.htm
(08) http://www.neagi.net/viodinamikes/001.shtml

(09) http://www.buildings.gr/greek/lexicon/lexicon1.htm
(10) www.panbio.gr/philosophy.htm
(11) http://www.neagi.net/viodinamikes/001.shtml
(12) http://fukuokafarmingol.info/fover.html
(13) «Τα Νέα της Weleda», φθινόπωρο-χειμώνας 2006-2007
(14) «Καθημερινή», 4 Δεκεμβρίου 2007
(15) «Καθημερινή», 15 Φεβρουαρίου 2006
(16) Η ανθρωποσοφία του Steiner είναι στον κατάλογο των ασυμβίβαστων με την ορθόδοξη πίστη ομάδων, όπως αυτός καταρτίστηκε στην Ζ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη της Αλιάρτου
(17) Θεοφ. Επισκ. Χριστοφόρου Τσιάκκα, Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Θρησκειών και Αιρέσεων, Ι.Μ Τροοδιτίσσης, Κύπρος, 2002
(18) Irving Hexham, Pocket Dictionary of New Religious Movements, Intervarsity Press, 2002, σελ. 15
(19) www.camphill.org.uk/about/
(20) www.estia-agiosnikolaos.gr/estia
(21) ένθ. ανωτ.
(22) http://www.artemisia.net/rmta/overview.htm
(23) http://www.weleda.co.uk/categories/name/about-us
(24) http://www.weleda.co.uk/categories/name/about-us
(25) http://www.bioshop.gr/file-biokosmos/010/WELEDA.htm
(26) http://www.weleda.co.uk/categories/name/about-us
(27) www.ecofuture.gr/technology.htm
(28) Ο Plocher στηρίχθηκε στις ανακαλύψεις των Wilhelm Reich, Rudolf Steiner κ.α.
(29) από σχετικά διαφημιστικά φυλλάδια
(30) www.oikoen.gr/selides-deepecology.htm
(31) http://en.wikipedia.org/wiki/Deep_ecology
(32) www.oikoen.gr/selides-deepecology.htm
(33) http://fukuokafarmingol.info/fover.html
(34) http://www.holmgren.com.au
(35) από βίντεο της Healing Quest
(36) www.new-ecopsychology.org
(37) www.ecopsychology.org/journal/gatherings/history.htm
(38) http://ecopsychology.athabascau.ca/Final/intro.htm
(39) περιοδικό «Yoga World», τεύχος 1, Φεβρουάριος-Μάρτιος 2005, σελ. 66
(40) περιοδικό «Yoga World», ένθ.ανωτ., σελ. 65
(41) περιοδικό «Yoga World», ένθ. ανωτ.
(42) http://www.goshen.edu/bio/Biol410/BSSPapers98/nussbaum.html
(43) www.peliti.gr
(44) http://www.energoi-aegina.gr/spip.php?article11
(45) http://www.peliti.gr/kata%20topous.htm
(46) π. Αντωνίου Αλεβιζόπουλου, Ο Αποκρυφισμός στο φως της Ορθοδοξίας, Αθήνα,

1996, σελ.271.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή καθ' οιονδήποτε τρόπο μέρους ή όλου του παρόντος άρθρου χωρίς την έγγραφη άδεια της συγγραφέως.

(Πηγή: Ι.Μ. Γλυφάδας)